

แนวเหตุผลและทฤษฎีสำคัญ

การประถมศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ จุดมุ่งหมายใหญ่ของการประถมศึกษาของไทยนั้น ก็เพื่อปรับปรุงคุณภาพบุคคลให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในวิชาความรู้พื้นฐาน เป็นผู้ที่มีศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม มีสุขภาพที่แข็งแรงร่างกายและจิตใจ มีความคิดเห็นเป็นประชาธิปไตย อันจะเป็นผลในการพัฒนาประเทศอีกหลายด้าน (ประทีป สยามชัย : 2513) โรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้ความมุ่งหมายข้างต้นสัมฤทธิ์ผล ดังคำกล่าวของสุนทรวิจิตร (2514 : 219) ที่ว่า โรงเรียนเป็นสถาบันแห่งหนึ่งของชุมชน เป็นแหล่งที่ให้การเรียนรู้และประสบการณ์ทางการศึกษาแก่สมาชิกของชุมชน และเป็นจุดเริ่มต้นในการอบรมเด็กให้เป็นพลเมืองดี และเป็นประชาชนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนประถมศึกษาที่ให้การศึกษาระดับต้น มีหน้าที่ช่วยเหลือเด็ก ทุกคนให้มีประสบการณ์เพื่อที่จะได้มีความรับผิดชอบ วิจารณ์ และการสร้างสรรค์ อันเป็นพัฒนาการของเด็ก ในด้านต่าง ๆ แยกออกเป็นพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และศีลธรรม ซึ่งโรงเรียนต้องฝึกให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจัดสภาพการณ์ต่าง ๆ ให้โรงเรียนมีความใกล้เคียงกับสภาพของสังคมในชีวิตจริงของเด็ก (Reavis and others 1957 : 2-4)

โรงเรียนประถมศึกษาในประเทศไทยอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน ทั้งรัฐและเอกชนซึ่ง ชูชาติ ทรัพย์มาก (2521 : 1-2) และสนานจิตร สุนทรทรัพย์ (2527 : 1-2) ได้รวบรวมเอาไว้ มีถึง 7 หน่วยงานดังนี้

1. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2. กรุงเทพมหานคร
3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

4. กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย
5. กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย
6. พววมหาวิทยาลัยของรัฐ
7. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งมีหน้าที่ดูแลโรงเรียนราษฎร์ ได้จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของรัฐในการส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมแบ่งเบาภาระรัฐบาล ในการจัดการศึกษา ซึ่งนโยบายนี้ปรากฏในคำแถลงนโยบายของรัฐบาล และแผนการศึกษาแห่งชาติทุกฉบับ นับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นระบอบประชาธิปไตย เป็นต้นมา เช่น

พ.ศ. 2480 รัฐบาลชุดของพระยาพหลพลพยุหเสนา ได้แถลงไว้ดังนี้
..... รัฐบาลจะได้อสนับสนุนโรงเรียนราษฎร์ให้ทวีจำนวนและคุณภาพตามแผนการศึกษา

พ.ศ. 2485 รัฐบาลชุดจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้แถลงไว้ดังนี้
..... นอกจากนี้จะสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียนราษฎร์ให้ทั่วถึงปริมาณและคุณภาพ

พ.ศ. 2490 รัฐบาลชุดพลเรือตรีถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ ได้แถลงไว้ดังนี้
..... จะส่งเสริมอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์ให้มีฐานะและคุณภาพดียิ่งขึ้น

พ.ศ. 2501 รัฐบาลชุดพลโท ถนอม กิตติขจร ได้แถลงไว้ดังนี้
..... นอกจากนี้รัฐบาลจะได้อสนับสนุนส่งเสริมและปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์ (ศึกษาธิการ 2508 : 875 - 899)

และในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ข้อ 23 และ 24 ได้กำหนดไว้ดังนี้
"รัฐพึงเลือกสรรทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งจากรัฐ ท้องถิ่น เอกชน และผู้รับการศึกษาใช้ในการจัดการศึกษา ..." และ

"รัฐพึงเปิดโอกาสให้เอกชนเข้าร่วมรับภาระจัดการศึกษาได้ภายในขอบเขตที่กำหนด แต่รัฐจะต้องดูแลให้สถานศึกษาเอกชนทุกระดับ ทุกประเภท ดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนงานทางการศึกษาของชาติ..." (อาทร รัตนค่านวน 2527 : 10)

ตามนัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า นโยบายการส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมแบ่งเบาภาระรัฐบาลในการจัดการศึกษา ได้มีปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรมาตั้งแต่หลังการ

เปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 แต่โดยสภาพความเป็นจริง บทบาทของ เอกชนในด้านการจัดการศึกษานั้น ได้มีมานานแล้ว กล่าวคือ ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นต้นมา โดยเอกชนเป็นฝ่ายจัดการศึกษาให้ประชาชน ก่อนที่รัฐบาลจะดำริจัดตั้ง สถานศึกษาเสียอีกจนกระทั่งในปัจจุบัน เอกชนได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา ของชาติในทุกระดับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษา ซึ่งถือว่าเป็น การศึกษาภาคบังคับนั้น รัฐบาลจะต้องจัดให้เปล่า (Free Compulsory Education) อย่างทั่วถึง และจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดบริการการศึกษาในระดับนี้ให้แก่เด็ก เป็นเงิน 1,936 บาท ต่อนักเรียน 1 คนต่อปี แต่เอกชนก็ยังมีส่วนในการจัดการ ศึกษาในระดับนี้อยู่ ทำให้รัฐประหยัดงบประมาณไปได้ ประมาณปีละ 1,874 ล้านบาท (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2525 : 5-6) และเมื่อพิจารณาจากสถิติของ คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 - 2527 จะพบว่า สัดส่วน โดยเฉลี่ยของจำนวนนักเรียนในระดับประถมศึกษา ระหว่างโรงเรียนรัฐบาลกับโรงเรียน เอกชน คิดเป็นร้อยละ 9 มาโดยตลอด เฉพาะในปี พ.ศ. 2527 มีจำนวนนักเรียน ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนเอกชน ประมาณ 636,125 คน ซึ่งในจำนวนนี้ ปรากฏว่า เป็นนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครถึง 277,806 คน (คณะกรรมการ การศึกษาเอกชน 2528 : 4)

จากการศึกษาประวัติความเป็นมาของการจัดการศึกษาเอกชน พบว่าโรงเรียน เอกชนเกิดจากชาวตะวันตก คือพวกหมอสอนศาสนาเป็นผู้ริเริ่มนำเข้ามา เพราะในระยะ ดังกล่าวพวกมิชชันนารีได้เข้ามาในประเทศไทยเพื่อเผยแพร่ศาสนา (สมชัย วุฒิปรีชา 2519 : 52) โรงเรียนคาทอลิกจึงได้เข้ามามีบทบาทและกำเนิดขึ้นในประเทศไทย เกินกว่าสามศตวรรษแล้ว คือ เข้ามามีบทบาทตั้งแต่ปี ค.ศ. 1665 (ประทีป มารคิน โทมลมาศ 2517 : 113) และในปี ค.ศ. 1685 สมเด็จพระนารายณ์มหาราชได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้คณะมิชชันนารีสร้างโรงเรียน โบสถ์ และทำการสอนได้

สำหรับในสมัยรัตนโกสินทร์ การศึกษาคาทอลิกเริ่มมีบทบาทในปี ค.ศ. 1856 โดยจัดเป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non Formal Education) อยู่ในความ รับผิดชอบของมิชชันนารี และการจัดการศึกษาอย่างมีระบบในรูปของโรงเรียน (Formal Education) อย่างแท้จริงเป็นแห่งแรกก็คือ โรงเรียนอัสสัมชัญ ซึ่งก่อตั้ง

ในปี ค.ศ. 1885 (วิภา เลค : 2526 : 2) หลังจากนั้น โรงเรียนคาทอลิกก็ได้แพร่ขยายขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะแก่โรงเรียนของนักบวชเท่านั้น แต่ได้เริ่มมีโรงเรียนคาทอลิกที่เป็นของฆราวาสเพิ่มขึ้น จนปัจจุบันเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครมีโรงเรียนคาทอลิกสายสามัญ 94 โรงเรียน และที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา 60 โรงเรียน (คณะกรรมการการศึกษาเอกชน 2528 : 1) และจากจำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนเอกชนซึ่งมีประมาณ 636,125 คนนั้น ปรากฏว่าเป็นนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครถึง 277,806 คน และในจำนวนนี้ [เป็นนักเรียนในโรงเรียนคาทอลิกมากกว่าร้อยละ 25 กระจายอยู่ตามโรงเรียนของนักบวช และฆราวาส แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานครให้ความสนใจต่อโรงเรียนคาทอลิก ที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา ทั้ง ๆ ที่มีโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนอื่น ๆ มากมาย แต่ผู้ปกครองกลับสนใจและสมัครใจยอมเสียค่าใช้จ่ายสูง เพื่อส่งบุตรธิดาเข้าเรียนในโรงเรียนคาทอลิกซึ่งสอดคล้องกับจรรยา รุกขมจรู (2526 : 1) ที่กล่าวว่า โรงเรียนในเครือคริสตศาสนาได้รับความนิยมนิยมจากประชาชนในการส่งบุตรธิดาเข้าศึกษาเล่าเรียนในอัตราสูง โดยในแต่ละปีจะมีการสมัครแข่งขันเข้าเรียนและจองที่เรียน ตลอดจนกวักวิชาเพื่อสอบเข้าเรียนในโรงเรียนประเภทนี้ ทั้ง ๆ ที่ค่าเล่าเรียนและค่าบำรุงอยู่ในอัตราสูงกว่าโรงเรียนประเภทอื่น ๆ โดยทั่วไป]

ในฐานะที่ผู้วิจัยทำงานคลุกคลีอยู่ในโรงเรียนคาทอลิกมาตลอด จึงสนใจทำการค้นคว้าและวิจัยว่าผู้ปกครองดังกล่าวข้างต้นมีความคาดหวังสิ่งใดจากโรงเรียนคาทอลิกที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา โดยพิจารณาจากหมวดใหญ่ ๆ ตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมสามัญศึกษา และสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร คืออาคารสถานที่และอุปกรณ์ การบริหารงานบุคคล การบริหารโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และความสัมพันธ์กับชุมชน และโรงเรียนคาทอลิกเหล่านี้ มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่ผู้ปกครองนักเรียนคาดหวังมากน้อยเพียงใด โดยตั้งความคาดหวังไว้ว่า ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้โรงเรียนปรับปรุงคุณภาพของตัวเองให้มีประสิทธิภาพสมควรความคาดหวังของผู้ปกครอง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการประถมศึกษาของชาติสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียนคาทอลิกในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงของโรงเรียนคาทอลิกในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้มุ่งศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครอง และสภาพที่เป็นจริงของโรงเรียนคาทอลิกในค่านาอาคารสถานที่และอุปกรณ์ การบริหารงานโรงเรียนและงานบุคคล การจัดการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชน
2. ตัวอย่างประชากรเป็นผู้ปกครอง ครูและนักเรียนของโรงเรียนคาทอลิกในเขตกรุงเทพมหานครปีการศึกษา 2528

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบสำรวจ ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลทั้งความคาดหวังของผู้ปกครองและสภาพที่เป็นจริงของโรงเรียนคาทอลิกในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ครบถ้วน และเครื่องมือนี้ผ่านการพัฒนาความซับซ้อนของการวิจัยทุกประการ จึงเชื่อได้ว่า เป็นเครื่องมือที่เชื่อถือได้
2. ผู้วิจัยถือว่า ผู้ปกครองนักเรียน ครูและนักเรียนซึ่งได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ให้ข้อมูลในการวิจัยอย่างเป็นธรรมและจริงใจ

คำจำกัดความ

โรงเรียนคาทอลิก หมายถึง โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนสายสามัญ และอยู่ในความรับผิดชอบของสภาการศึกษาคาทอลิก โดยแบ่งออกเป็น

1. โรงเรียนที่บริหารงานโดยนักบวช ที่มีอธิการเจ้าคณะและอธิการโรงเรียนดำเนินการ กับโรงเรียนของสังฆมณฑลที่มีบาทหลวง เป็นประธานในการบริหารงาน

2. โรงเรียนที่บริหารงานโดยฆราวาสที่เป็นคาทอลิก

โรงเรียนคาทอลิกที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสายสามัญที่เปิดสอนระดับประถมศึกษาโดยเฉพาะ หรือเปิดสอนระดับอื่นและมี

ระดับประถมศึกษาอยู่ในความรับผิดชอบด้วย

ความคาดหวัง หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ผู้ปกครองนักเรียนต้องการให้มีขึ้นในการจัดการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก

สภาพที่เป็นจริง หมายถึง การดำเนินงานกิจการของโรงเรียนคาทอลิกที่เป็นอยู่จริงในขณะทำการวิจัย

ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ให้การดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด ที่บ้านอาจจะ เป็นบิดามารดา หรือญาติของนักเรียนที่เข้ารับการศึกษานในโรงเรียนคาทอลิกในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดการศึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้มาตรฐานจากหนังสือ เอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สป.กทม.) และ กรมสามัญศึกษา

2. สร้างแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนคาทอลิก 1 ชุด และแบบสำรวจสภาพเป็นจริงของโรงเรียนคาทอลิก ให้มีข้อกระทง สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียน แบบสำรวจนี้แบ่งออกเป็น 3 ชุด

- ชุดที่ 1 เป็นแบบสำรวจสำหรับผู้วิจัย
- ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครู
- ชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน

โดยแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองแบบสำรวจสำหรับ ผู้วิจัย และแบบสอบถามครูและนักเรียนเพื่อทราบสภาพที่เป็นจริงของโรงเรียนคาทอลิก มีเนื้อหาหรือข้อข่าที่ จะศึกษาครอบคลุมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนในเรื่องต่อไปนี้

- อาคารสถานที่และอุปกรณ์
- บุคลากรภายในโรงเรียน
- การจัดการ เรียนการสอน
- ความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน

3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องในคำานเนื้อหา และภาษาที่ใช้ แล้วพิจารณาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เป็นเครื่องมือฉบับชั่วคราว สำหรับนำไปทดลองใช้กับผู้ปกครอง ครู และนักเรียนในโรงเรียนคาทอลิกที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่างกลุ่มละ 30, 6 และ 12 คน ตามลำดับ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ต่อไป

4. นำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ไปใช้เพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้ได้เป็นข้อมูลจำนวน 4 ชุด คือ

- 4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครอง จำนวน 453 คน
- 4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงของโรงเรียนจากแบบสำรวจของผู้วิจัยเองจำนวน 15 โรงเรียน
- 4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงของโรงเรียน จากแบบสอบถามครู จำนวน 90 คน
- 4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงของโรงเรียน จากแบบสอบถามนักเรียนจำนวน 270 คน

5. นำข้อมูลที่ได้มาหาค่าร้อยละ เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน และสภาพเป็นจริงของโรงเรียนคาทอลิกในเขตกรุงเทพมหานคร เรียงลำดับความคาดหวังตามค่าร้อยละ

6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนคาทอลิก และสภาพเป็นจริงของโรงเรียนคาทอลิกที่เปิดสอนระดับประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

2. ผู้บริหารและครูในโรงเรียนคาทอลิกที่เปิดสอนระดับประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครได้ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของโรงเรียน หากไม่สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง และชี้แจงไว้หากสภาพตรงกับความคาดหวังของผู้ปกครอง